

تولەگەن ايىەرگەنوۋ

مەنۇ ساعاۋ عاشق، ھەدىم

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

تولەگەن ايىبەرگەنوۋ

مەن ساعان عاشق ەدىم

(ولەڭدەر)

باسپىغا دايندىغان: مۇرات شايماجان ۇلى

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

图书在版编目(CIP)数据

托列根·艾别尔根耶夫诗歌选集/(哈)托列根·艾别尔根耶夫著;
木拉提编. —乌鲁木齐:新疆人民出版社, 2004. 12

ISBN 978 — 7 — 228 — 09054 — 9

I. 托... II. ①托... ②木 III. 长篇小说 — 中国 — 当代 —
哈萨克语(中国少数民族语言) IV. I247. 5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2004)第 094262 号

责任编辑:苏里坦汗

责任校对:达吾列提

封面设计:夏提克

托列根·艾别尔根耶夫诗歌选集(哈萨克文)

木拉提 编

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码: 830001)

新疆新华书店发行

新疆八百印务有限公司印刷

787×1092 毫米 32 开本 6.25 印张

2004 年 12 月第 1 版 2009 年 5 月第 3 次印刷

印数: 2001 — 4000

ISBN 978 — 7 — 228 — 09054 — 9 定价: 10.00 元

جاۋاپتى رەداكتور: سۇلتانقان ساعاتجان ۇلى
كوررەكتور: داۋلەت باۋىرجان ۇلى
مۇقىلسىن جويالاعان: شاتتىق اغسا

مەن سىلەرگە عاشىق دەيم

※

شىنجاڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ئۆزبېكچى قالاسى وڭتۇستىك ازاتلىق كوشەسى 348 - ئاۋلا)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
شىنجاڭ باباي باسپا شەكتى سەرىكتىگىندە باسلىدى
فورمات 1/32 787×1092 6.25 باسپا تاباق

2004 - جىل، جەلتوقسان 1 - باسپاسى

2009 - جىل، مامىر 3 - باسلىۋى

تېراجى: 4000 — 2001

ISBN 978 — 7 — 228 — 09054 — 9

باعاسى: 10.00 يۋان

ايبەرگەنوۋ ەلمنە جول الگىز . .

قازاق پوهىياسى اسپاننان قۇيرىقتى جۇلدىزداي اعىپ وتكەن تولەگەن ايبەرگەنوۋ شىعارماشلىعى جالپى قازاق ادەببەتتىدەگى ءبىرتۇتاس ءداۋىردىڭ جىر - شەجىرەسىندەي وقىلادى. پوهىيا پاتشالىعىنىڭ التىن قاقپاسىنا قايتالانىپ قولىتاڭباسىن قاشاپ قالىتىرىپ ونىڭ اسقاق اقىندىق رۋحى، ازاماتتىق پافوسى ۇرپاق جاڭالانغان سايىن جاڭا ءبىر قىرىمەن جارقىراي تۇسەتىنى داۋىسىز.

1937 - جىلى ۇمىر ەسىگەن اشىپ، 1967 - جىلى نە بارى وتىزعا تولار جاسىندا جارىق دۇنيەگە «قوش - قوشتاپ» كەتە بارغان دارا تالانتتىڭ ارتىنا قالىتىرىپ دۇن - يەسى شاقىتى بولعانىمەن، شاناعى شەكسىز ەدى.

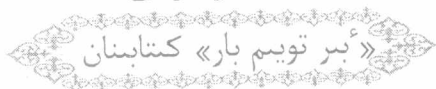
20 - عاسىر بولسىن، مەيلى ەندى عانا تابالدىرىعىن اتتانان 21 - عاسىر بولسىن، قازاق اقىندارىنىڭ شىندە وقىرمانى ەڭ كوپ ۇرى شىنايى ماحابباتپەن قابىلدانغان قىداۋ تولعالارىنىڭ ءبىرى — وسى ايبەرگەنوۋ تولەگەن ەدى.

ايبەرگەنوۋ ەسىمى ەلىمىزدەگى قازاق وقىرماندارىنا ەرتەدەن تانىس. اندىزداپ جەتكەن دۇنيەسىن جىر سۇيەر قاۋىم تاڭعالا دا، تامسانا دا وقىدى، جالقياي جانقا تۇتادى. جاقسى دۇنيەنىڭ جارشىسى بولا بىلگەنگە نە جەتسىن. ەلىمىزدەگى قازاق وقىرماندارىنىڭ ايبەرگەنوۋ پوهىياسىنا

دەگەن وتتاي سىتىق ئىقلاسىن ەسكەرە وتىرىپ، ونىڭ «مەن
ساعان عاشىق ەدىم» اتتى تاڭدامالىسىن ئىشامداپ باسپاغا
ۋىسىنىپ وتىرمىز. ماقساتىمىز — ويلى وقىرماندى ايىەر -
گەنوۋنىڭ اسەم الەمىنە باستاۋ. ايىەرگەنوۋنىڭ ارلى الە -
مىنە جول العان ارپىر جىر سۈيەر جۇرتتىڭ جۇلدىزى
وڭىنان تۇسىن دەي بەرەيك.

باسپاغا داينداۋىش دان

مازمۇنى

- 1..... كەڭەيلى داپتەرىنەن
- 4..... ادامدار
- 5..... «قوللىغان قالا تۇرسا تاس قالانىپ . . .»
- 6..... الماتىغا
- 7..... ارال جىرلارى
- 13..... «كۈن - يىكەش. . .»
- 14..... پەرزەنت جىرى
- 14..... تاڭ جىرى
- 15..... دالا
- 16..... «وتىرىمىن تۇندى جامىلىپ. . .»
- 16..... «ئېر كورگەننەن. . .»
- 17..... جۈرەك سوزى
- 17..... كۈلكىلەر
- 18..... قىزىم مەنىڭ
- 19..... كەشىر سەن
- 19..... «سۈيگەنمەن جۈرەكتىڭ. . .»
- 20..... «كوڭلىم جاقىن. . .»
- 20..... جۈلدىزدار
- 22..... جاقىسلىق جىرى

«ۋەزىرگە ساياحات» كىتابىنان

- 26..... تۇعان جەر
- 28..... ۋەزىر
- 29..... جولداز، جولداز
- 30..... ارال تولقىندارىندا
- 34..... قوس شەكتەر
- 42..... تۈركىستان داپتەرىنەن
- 46..... قارا تاۋ
- 47..... قىزداز
- 48..... قاراقالپاق جىرلارى
- 53..... نىگە كەڭەس
- 54..... جايىمدا
- 55..... ۋىش كەزەڭ
- 55..... جىرما بەس
- 60..... ۋاقىتپەن بەتپە - بەت
- 62..... جالغىز تال قاۋىرسىن
- 64..... اق قايىڭدار
- 65..... شاپاندوزبەن اڭگىمە
- 66..... تايىعاتپەن بەتپە - بەت
- 67..... دوسقا سىن
- 67..... انا
- 69..... كۆكتەم
- 71..... ۋاقىت

- «جاناردىڭ وتتى جارقىلىنداسىڭ. . .» 72.....
 72..... بىر تويم بار

- 74..... اق قىس
 75..... ساعىنىش
 81..... اپالارىم
 84..... ارۋانا - باۋىر دۇنيە
 85..... قاراقالپاق قىزىنا
 86..... وكپەلەمەڭدەر، اعالار
 87..... جار بۇرمى
 88..... قازاقستان كوكتەمدەرى
 92..... مەن سەنى كورگەم
 93..... قوشتاسۇ
 94..... اياۋلى ءىنم
 96..... جۈرەككە ايتىلعان ولەڭدەر
 98..... جالعزدىق
 100..... قىزعالداق داۋرەن
 102..... اتامەكەن
 104..... ماشىنىستىڭ سازدارى
 111..... «اق جايىق»
 112..... تىلەكتەستىك
 113..... اق ەركە — اق جايىق
 115..... مارقۇعا

- 116..... ەي، مەنىڭ اقىن باۋىرىم
 119..... سەمەي
 120..... دالا كەشىندەگى كورىنىستەر
 122..... سىر
 124..... «قوياما ئورت ەكىپىن. . .»
 125..... ورمان
 126..... «ورالام ۇيگە كەيدە مەن. . .»
 127..... سەنى ويلادىم
 128..... مەنى ويلا
 129..... اۋەن مەن برعاق
 133..... ا - عا
 135..... اناما
 137..... ارىستار مەن عاسىرلار
 141..... ئېزىدىڭ جىگىتتەر
 142..... «كۈلدەر بار نە ئېىر بۇرقانغان. . .»
 143..... «سەن مەنىڭ ۇزىمدى كورسەڭ. . .»
 145..... اقىندىق
 145..... «ئېىر جەتسە. . .»
 146..... «كوڭىلىمە تيسەڭ. . .»
 147..... قوجا احمەت ياساۋىي كۆمبەزىندە
 148..... «ومىردەن مەنىڭ. . .»
 148..... «قۇمار - اقپىن. . .»
 149..... «سەنىڭ كەۋدەڭ - تىنىسى. . .»
 149..... سالەم سالغان، قاجىمۇقان
 151..... «بولاشاعىڭ الدىڭدا. . .»

«مەن ساعان عاشىق ەدىم» كىتابىنان

- 152..... جاڭا جىل
- 154..... «تۇياعى ءبۇتىن تۇلپار. . .»
- 154..... «شەتسىز - شەكسىز كەڭىستى. . .»
- 155..... «و، مەنىڭ وي مەن پاراسات. . .»
- 156..... «سوعىستىڭ قۇربان الماعان. . .»
- 156..... «ەگەر ءوسىر سوعىس بولسا. . .»
- 157..... «جالىنان تارتا شاپسام. . .»
- 158..... «مەن ساعان جەر سىياقتى. . .»
- 158..... «ارالىعى قارىن مەنەن جۇرەكتىڭ. . .»
- 159..... «قولاق ءتۇرىپ، قۇدىرەتىنەن»
- 160..... «بەلىنەن باتىپ بالشىققا. . .»
- 160..... «اۋانىڭ تۇنعىنا. . .»
- 161..... «كول ەڭ عوي سەن دە. . .»
- 161..... «ورتاڭا كەلدى ءوز بالاڭ
- 162..... «قىستىڭ كۈنى. . .»
- 163..... «مەن مارتىلعى نازىعاي كۈركىرىمىن. . .»
- 163..... «قۇشاعىڭدى جاياساڭ با. . .»
- 164..... «ءبارىن قازىر كورگەندەيمىن. . .»
- 164..... «ەندى نەسىن ايتايىن. . .»
- 165..... «قۇدىرەت بولساڭ، جۇرەكتى. . .»
- 166..... «مەنىڭ حالقىم. . .»
- 167..... ءازيا نۇرماحانوۋاغا

- 168..... «مەن داعى. . .»
- 170..... مەنى نىزدە
- 171..... سەرت
- 171..... «تېل بايلاعان. . .»
- 172..... «بۇرقراپ سول ئېر. . .»
- 173..... سەننىش
- 174..... سىر سۆرەتى
- 175..... كوسمونۇت مونولوگى
- 183..... تۇعان ەلىمە
- 184..... امۇ داريا جايلى ولەڭدەر
- 188..... سىر داريا
- 189..... سىر بويىندا

«ئىبر تويم بار» كىتابىنان

كەگەيلى دايتەرنەن

كەگەيلىم جەردىڭ ەركەسى،
جاس جانىم تولقىپ تۇر مەنىڭ.
بەرداقتىڭ^① سۈيگەن ولكەسى،
اجىياز ايتقان^② جىر ما ەدىڭ؟!

قاھارمان مىناۋ حالقتىڭ
سەرتى دە سەنىڭ بەتىڭدە.
ەڭبەكتەن وسكەن الپىتىڭ
كوركى دە سەنىڭ بەتىڭدە.

الەمنىڭ ءجۈزىن سەلدەتكەن
جاڭبىر كۈي سەنىڭ بەتىڭدە.
دالانىڭ ءتوسىن گۈلدەتكەن
العر وي سەنىڭ بەتىڭدە.

ءوزىڭدى كورپ كەۋدەمە
ءدۈرسىلى قونىپ ءجۈز اتتىڭ،
وسىناۋ سۇلۇ ولكەڭ
ولەڭنىڭ قىزىن ۇزاتتىم. . .

① . ② بەرداق، اجىياز — قاراقالپاق ادەببەتىنىڭ كلاسسىكتەرى

جونىڭدا اكەم جورعا اتپەن
جورتيپ ءبىر وتكەن كەگەيلى،
اتانىڭ جولدىن جالعاپ مەن
ەلتىپ ءبىر جەتكەن كەگەيلى.

قىرىندا انام قىز كۈنىن
قىزدىرىپ وتكەن كەگەيلى.
كەلەم دەپ قايتىپ، ءتۈز گۈلىن
ءۇزدىرىپ كەتكەن كەگەيلى!..

سۆز العان سايدا اجەمنىڭ
سىرعاسى قالعان كەگەيلى.
سىرلاسى قالعان كەگەيلى،
مۇڭداسى قالعان كەگەيلى.

امۇدىنىڭ ارعى بەتىنەن
ارقالاپ كەلدىم كۆپ ويدى.
جۈرەكتىڭ ئىستىق وتىمەن
مارحابات قارسى ال، كەگەيلى!

كۈركىمدى كۆرىپ قۇانعان
بالاداي كەمپىر - شالدار - اي،
الستان كەلگەن ئارلار - اي،
ارستان كەۋدە جاندار - اي

جارالۇ شارت پا ەگىز بۆپ،
تۇسقا مەن دە عاشىق ەم.

تەربەلىپ كەتتىم تەڭىز بوي،
سۆيىدىم دە كوزدىڭ جاسىمەن.

اناممەن تۇستاس بولغاندار،
اكەممەن قىقۇ سالغاندار.
مەندەگى بىلىق سالىمدى ال،
مەندەگى بىلىق ارماندى ال.

جاناسىڭ جاندا جاز قالار،
جارقىراي تۇسكەن جارقىتار.
قازىلماي جاتقان قازبالار،
جازىلماي جاتقان تارىختار.

تاستىڭدار نەگە بۇلاقتاي،
وزەن - وي باسەن سالاپ؟
جالىغا تيگەن سىناپتاي،
جاستارىڭ كەتتى دومالاپ.

جوق ەم عوي كىرىپكەڭ اكهلىگەن،
بار ەدى قانداي سىر مۇندا!
جان دوسىڭ بولغان اكهلىمەن
اينىماي قالىپ تۇرمىن با؟

شاتتىققا تولى شاقىتاردى ەڭ
وتكىزدىم سەندە، قىر باستىم.

سېدىرلاپ تۇرغان باقتارمەن
سېدىرلاپ تۇرپ سىرلاستىم.

كوڭىلى كوكتەم كەڭ كەۋدە
اچىمەن پىكىرلىستىم.
جاز كەلبەت چارقىن جەڭگەيگە
ئازىلىمدى ايتىپ تانىستىم. . .

جۈرەكتە وكپە - نازىڭ جوق،
كۈشتى ەدىڭ، شىركىن، وي نەتكەن!
كورىندى ملعان الس بوپ
قاسىمدا تۇرغان بويىچەتكەن.

قايتەيىن، جانى پاك دوستار،
بوز بالا كۈندەر، وتتى عوي.
ساقىلداپ كۈلگەن كوپ قىزدار
ارمان بوپ قالىپ كەتتى عوي. . .

ادامدار

و، ادامدار، بىرگەمىن مەن سەندەرمەن،
ئىقلاستىڭا ەشارسەنى تەڭگەرمەن.
سەندەر مەنىڭ باقتىمنىڭ بۇلاى،
سەندەر مەنىڭ دارىنىما جەل بەرگەن.

وزدەرىڭمەن ئۇمىر شىڭىن بىرگە استىم،
جارتى قۇرتتى بولپ جەدىم، سىرلاستىم.

دۇنيەگە كەلگەنم جوق شەت ءجۇرپ،
راقاتىن ويلاۋ ۇشىن ءبىر باستىڭ.

گۈلىستانغا اينالدىرغان تاقىردى
بولات قولدار، العىر مىلار اقىلدى،
سۈيەمىن مەن، سۈيەمىن مەن سەندەردى
الار دەممىم قالغاننىشا اقىرعى.

مەنىڭ ۇشىن بىردەي ءتىلىڭ، جىنىسىڭ،
كوبىڭ انا، كوبىڭ اعا - ءنىسىڭ.
دوستىق وسكەن، ەرلىك وسكەن ورتاڭا
ەنگەن سايىن كەڭي تۈسەر تىنىسىم.

نە كەزدەسسە وزدەرىڭمەن كورمەكپىن،
قاراپايىم ادامدارى ەڭبەكتىڭ!
بارلىعىن دا باعىشتار ەم سەندەرگە،
ماحابباتىن ماعان بەرسە جەر - كوكتىڭ.

قولىڭنان قالا تۇرسا تاس قالانىپ،
قۇدرەتتىگە تابىنسا اسپان الپ،
سەن جاساعان باقتىتى كورىپ تۇرىپ،
سەنى سۈيمەۋ نە دەگەن ماسقارالىق.

الدىمنان كورگەن ەمەس جول كەسىلىپ،
كەلەمىن دەمەۋىڭمەن ورگە شىعىپ.